

ÖZEL SİRKÜLER NO: 2016 / 10**KONU: BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ VE ŞAHİS SİGORTALARI İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK VE DÜZENLEMELER HK.**

29 Haziran 2012 tarih ve 28338 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 13.06.2012 tarih ve 6327 sayılı “Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile, bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarına ilişkin yapılan değişiklik ve düzenlemeler aşağıda bilgilerinizle sunulmuştur.

1. Gelir Vergisi Kanunu’nda Yapılan Düzenlemeler;**1.1. Gelir Vergisi Kanunu’nun “Gerçek Ücretler” başlıklı 63 üncü maddesinde yapılan düzenleme**

193 sayılı Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinin 6327 Sayılı Kanun öncesi ve sonrası hükümleri aşağıdaki gibidir:

Eski Hali	6327 Sayılı Kanunla Değişen Hali
<i>“3. Sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye’de kâin ve merkezi Türkiye’de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, İndirim konusu yapılacak prim, aidat ve katkıların toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin yüzde 10’unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta poliçeleri için ödenen primlerde, ödendiği ayda elde edilen ücretin yüzde 5’ini) ve yıllık olarak asgarî ücretin yıllık tutarını aşamaz. Bakanlar Kurulu bu oranı yüzde 20 oranına kadar (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta poliçeleri için yüzde 10 oranına kadar) artırmaya ve belirtilen haddi asgarî ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.”</i>	<i>“3. Sigortanın Türkiye’de kâin ve merkezi Türkiye’de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin %50’si ile ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler (İndirim konusu yapılacak primler toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin %15’ini ve yıllık olarak asgarî ücretin yıllık tutarını aşamaz. Bakanlar Kurulu bu bentte yer alan oranları yarısına kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi, asgarî ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.)”</i>

Söz konusu maddenin yeni hali ile, hizmet erbabı tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının 01.01.2013 tarihinden itibaren gelir vergisi matrahının tespitinde indirim olarak dikkate alınması uygulamasına son verilmiştir.

Söz konusu değişiklikle, sigortanın Türkiye’de kâin ve merkezi Türkiye’de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin tamamı maddede belirten sınırları aşmaması şartıyla gelir vergisi matrahından indirilebilirken, 01.01.2013 tarihinden itibaren bu primlerin sadece %50’si yine maddedeki sınırları aşmamak kaydıyla gelir vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınabilecektir. Şahıs sigortalarına ödenen primler için indirim konusu yapılabilecek sınır brüt ücretin %5’i iken bu oran %15’e çıkarılmış olup, her halükarda asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.

1.2. Gelir Vergisi Kanunu’nun “İndirilecek Giderler” başlıklı 40 ıncı maddesinde yapılan düzenleme

193 sayılı Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendinin 6327 Sayılı Kanun öncesi ve sonrası hükümleri aşağıdaki gibidir:

Eski Hali	6327 Sayılı Kanunla Değişen Hali
<p>“9. İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları. (Gerek işverenler gerekse ücretliler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen ve vergi matrahının tespitinde dikkate alınan katkı paylarının toplamı bu Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde belirlenen oran ve haddi aşamaz.)”</p>	<p>“9. İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (İşverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen ve ücretle ilişkilendirilmeksizin ticari kazancın tespitinde gider olarak indirim konusu yapılacak katkı paylarının toplamı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15’ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz. Gerek işverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, gerekse bu Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15’ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz.).</p> <p>Bakanlar Kurulu bu oranı yarısına kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi, asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.”</p>

Söz konusu değişiklikle, 01.01.2013 tarihinden itibaren işverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15’ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşmaması şartıyla kurum kazancından indirilebilecektir.

Ancak; ücretli tarafından ödenen şahıs sigortası primleri bulunması durumunda ise, %15’lik sınırın tespitinde Gelir Vergisi Kanunu’nun 63 üncü maddesinde yer alan hayat sigortası ve diğer şahıs sigortası primleri ile ilgili hadler dikkate alınmak suretiyle, ücretli tarafından ödenen söz konusu şahıs sigortası primleri ile işveren tarafından ödenen bireysel emeklilik katkı payları birlikte dikkate alınacaktır.

1.3. Gelir Vergisi Kanunu’nun “Tarifi (Menkul Sermaye İradı)” başlıklı 75 inci maddede yapılan düzenleme

6327 Sayılı Kanun ile 193 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bent ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Eski Hali	6327 Sayılı Kanunla Değişen Hali
<p>“15. Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından;</p> <p>a) On yıl süreyle prim, aidat veya katkı payı ödemediği ayrılanlara yapılan ödemeler,</p> <p>b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile diğer sandık ve sigortalardan on yıl süreyle prim veya aidat ödeyenlere ve vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler,</p> <p>c) Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler.”</p>	<p>“15. Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;</p> <p>a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları,</p> <p>b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları.”</p> <p>“16. Bireysel emeklilik sisteminden;</p> <p>a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),</p> <p>b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),</p> <p>c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil).”</p>

“Bu maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinde yer alan irat tutarı; varsa fesih ve iştirak kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek bulunur. Aynı fıkranın (16) numaralı bendinde yer alan irat tutarı; hak kazanılan Devlet katkısı ve getirileri dahil ödemeye konu toplam birikim tutarından, (varsa ertelenmiş giriş aidatı indirilmeksizin) ödenen katkı payları ve Devlet katkısının hak edilen kısmı indirilerek bulunur.”

Yapılan değişiklik ile, 29.08.2012 tarihinden itibaren tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri ve bireysel emeklilik sistemi tarafından ayrılanlara yapılan ödemelerin tümü değil, sadece irat tutarları (getirileri) menkul sermaye iradı olarak tanımlanmıştır.

1.4. Gelir Vergisi Kanunu'nun “Vergi Tevkifatı” başlıklı 94 üncü maddede yapılan düzenleme

193 sayılı Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (c) alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve fıkraya aşağıdaki bent ile altıncı fıkrasına aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

Eski Hali	6327 Sayılı Kanunla Değişen Hali
“c) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 15 numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından, % 25 vergi tevkifatı yapılır.”	“c).....” “16. a) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından, b) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından, c) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından,” “ – Birinci fıkranın (15) ve (16) numaralı bentlerinde yer alan menkul sermaye iratlarından; prim ve katkı paylarının, ücretin safı tutarı ile ticari kazancın tespitinde veya diğer gelir unsurlarına ilişkin gelir vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapıp yapılmadığına, indirim konusu yapılması halinde indirime esas süreye, Devlet

katkısı elde edilip edilmediğine veya Devlet katkısı elde edilen süreye, sigortalı ve katılımcıların kalış sürelerine ve ayrılma biçimlerine göre,”

Yapılan bu düzenleme ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 94 üncü maddesi aynı kanunun 75 inci maddesinde yapılan değişiklik ile uyumlu hale getirilmiştir.

1.5. Gelir Vergisi Kanunu'nun “Toplama Yapılmayan Haller” başlıklı 86 ncı maddesinde yapılan düzenleme

193 sayılı Kanununun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin 6327 Sayılı Kanun öncesi ve sonrası hükümleri aşağıdaki gibidir:

Eski Hali	6327 Sayılı Kanunla Değişen Hali
<i>“1. Tam mükellefiyette; a) Gerçek usulde vergilendirilmeyen zirai kazançlar, bu Kanununun 75 inci maddesinin (15) numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratları, kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı..”</i>	<i>“1. Tam mükellefiyette; b) Gerçek usulde vergilendirilmeyen zirai kazançlar, bu Kanununun 75 inci maddesinin (15) ve (16) numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratları, kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı..”</i>

Dolayısıyla, 29.08.2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, 75 inci maddesinin (15) ve (16) numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratları için yıllık beyanname verilmeyecek, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmeyecektir.

1.6. Gelir Vergisi Kanunu'nun “Menkul Sermaye İratlarında (İstisna)” başlıklı 22 nci maddesinde yapılan düzenleme

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının 6327 Sayılı Kanun öncesi ve sonrası hükümleri aşağıdaki gibidir:

Eski Hali	6327 Sayılı Kanunla Değişen Hali
<i>“Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 25'i, Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenler ile vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 10'u ve tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden müstesnadır. İstisna edilen tutar üzerinden 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (15) numaralı bendine göre tevkifat yapılmaz.”</i>	<i>“1. Tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden müstesnadır.”</i>

Söz konusu değişiklikle, 29.08.2012 tarihinden itibaren bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler ve Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenler ile vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler gelir vergisi istisnası kapsamında bırakılmıştır.

1.7. Gelir Vergisi Kanunu'nun "Diğer İndirimler" başlıklı 89 uncu maddede yapılan düzenleme

193 sayılı Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin 6327 Sayılı Kanun öncesi ve sonrası hükümleri aşağıdaki gibidir:

Eski Hali	6327 Sayılı Kanunla Değişen Hali
<p>"1. Beyan edilen gelirin % 10'unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta primleri için, beyan edilen gelirin % 5'ini) ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla, mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim ve katkı tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim ve katkı payları kendi gelirlerinden indirilir).</p> <p>Bakanlar Kurulu bu bentte yer alan oranları bir katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir."</p>	<p>"1. Beyan edilen gelirin %15'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla (Bu şartın tespitinde işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile 63 üncü maddenin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ve bu bent kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı birlikte dikkate alınır.) mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si ile ölüm, kaza, hastalık, sağlık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri (Sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim kendi gelirlerinden indirilir.).</p> <p>Bakanlar Kurulu bu bentte yer alan oranları yarısına kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi, asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir."</p>

Yapılan düzenleme ile 01.01.2013 tarihinden itibaren, yıllık gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden beyan edilen gelirin %15'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla şahıs sigorta primleri indirilebilecek olup, bireysel emeklilik katkı payları indirilemeyecektir. Şahıs sigorta primlerinin indirilmesinde dikkat edilmesi gereken sınır olan beyan edilen gelirin %15'i hesaplanırken, işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile 63 üncü maddeye göre indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı birlikte dikkate alınacaktır.

2. Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nda Yapılan Düzenleme

6327 Sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun "İstisnalar" başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir:

"o) 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının hak kazanılan kısımları."

Söz konusu hüküm 01.01.2013 tarihinde yürürlüğe girmektedir.

3. Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nda Yapılan Düzenleme

6327 Sayılı Kanunun 29 uncu maddesi ile 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir:

"Devlet katkısı

EK MADDE 1 – İşveren tarafından ödenenler hariç katılımcı adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı paylarının yüzde yirmibeşine karşılık gelen tutar, şirketler tarafından emeklilik gözetim merkezine iletilen bilgiler esas alınarak Devlet katkısı olarak emeklilik gözetim merkezince hesaplanır. Devlet katkısı, Müsteşarlık bütçesine konulan ödenekten katılımcıların ilgili hesaplarına şirketler aracılığıyla aktarılmak üzere emeklilik gözetim merkezine ödenir. Şu kadar ki, bir katılımcı için bir takvim yılında ödenen ve Devlet katkısı tutarının hesaplanmasına esas teşkil eden katkı paylarının toplamı ilgili takvim yılına ait hesaplamaya ilişkin dönemin sona erdiği tarihte geçerli brüt asgari ücretin hesaplama dönemine isabet eden toplam tutarını aşamaz. Bu ödenekten bütçenin diğer kalemlerine hiçbir şekilde aktarma yapılamaz. Devlet katkısı, katkı payı ödemelerinden ayrı olarak takip edilir ve Müsteşarlıkça belirlenen yatırım araçlarında yatırıma yönlendirilir.

Katılımcılardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra;

- a) En az üç yıl sistemde kalanlar Devlet katkısı ve varsa getirilerinin yüzde onbeşine,*
- b) En az altı yıl sistemde kalanlar Devlet katkısı ve varsa getirilerinin yüzde otuzbeşine,*
- c) En az on yıl sistemde kalanlar Devlet katkısı ve varsa getirilerinin yüzde altmışına, hak kazanır. Bu sürelerin hesabında emeklilik sözleşmesi esas alınır.*

Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat veya malûliyet nedeniyle ayrılanlar Devlet katkısı ve varsa getirilerinin tamamına hak kazanır. Devlet katkısı ve getirilerinden hak kazanılan tutarlar sistemden ayrılma veya emeklilik durumunda katılımcıya ödenir.

Vefat veya malûliyet hariç sistemden emekli olmadan ayrılan katılımcıların Devlet katkısına ilişkin hesabındaki varsa hak kazanılmayan birikim tutarı genel bütçeye gelir kaydedilir veya katılımcılara yapılacak Devlet katkısı ödemesine mahsup edilebilir. Hak kazanılmayan tutarlarla ilgili mahsuplaşma işlemleri ile bu işlemlerin gerçekleştirilme sürelerine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Müsteşarlıkça belirlenir. Devlet katkısının hesaplanmasına, ilgili hesaba ve hak sahiplerine ödenmesine, yatırıma yönlendirilmesine, ödeme ve yatırıma yönlendirme işlemlerinin yerine getirileceği süreler ve bu madde uyarınca yapılacak diğer işlemlere ilişkin esas ve usuller Müsteşarlıkça belirlenir.

Devlet katkısı ve getirilerinden hak sahiplerince aranmayan kısımların zamanaşımına uğramasına ilişkin olarak 6 nci madde hükmü uygulanır.

Katılımcıların Devlet katkısına esas teşkil eden katkı paylarının doğru hesaplanmasından şirketler sorumludur. Haksız olarak yapıldığı tespit edilen Devlet katkısı ve getirisi, ödeme tarihinden itibaren 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranına göre hesaplanan faiziyle birlikte müteakip dönem yapılan Devlet katkısı ödemesine mahsup edilir. Tespit tarihinden itibaren

dört ay içinde mahsup edilemeyen tutarlar için emeklilik gözetim merkezi tarafından şirkete yapılacak tebligat ile bir aylık ödeme süresi verilir. Süresinde ödenmeyen Devlet katkısı ve getirisi ile dördüncü fıkraya göre süresinde iade edilmeyen tutarlar 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere emeklilik gözetim merkezi tarafından ilgili vergi dairesine bildirilir.

Devlet katkısı ve getirileri haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez.”

Söz konusu düzenleme ile 01.01.2013 tarihinden itibaren **işveren tarafından ödenenler hariç** katılımcı adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı paylarının yüzde yirmibeşine karşılık gelen tutar devlet katkısı olarak hesaplanacak ve Müsteşarlık bütçesine konulan ödenekten katılımcıların ilgili hesaplarına şirketler aracılığıyla aktarılmak üzere emeklilik gözetim merkezine ödenecektir. Devlet katkısı tutarının hesaplanmasına esas teşkil eden katkı paylarının toplamı ilgili takvim yılına ait hesaplamaya ilişkin dönemin sona erdiği tarihte geçerli brüt asgari ücretin hesaplama dönemine isabet eden toplam tutarını aşamayacaktır.

Katılımcılardan, en az üç yıl sistemde kalanlar Devlet katkısı ve varsa getirilerinin %15'ine, en az altı yıl kalanlar %35'ine, en az 10 yıl kalanlar %60'ına hak kazanacaklardır. Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat veya malûliyet nedeniyle ayrılanlar Devlet katkısı ve varsa getirilerinin tamamına hak kazanacaktır.

4- 6327 sayılı Kanununun 5 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yapılan değişiklik uyarınca, 1/1/2013 tarihinden itibaren, vergiye tabi ücret matrahının tespitinde, bireysel emeklilik dışında kalan şahıs sigortaları için ödenen primlerin elde edilen ücretin % 15'ine kadar olan kısmı ücret matrahının tespitinde indirilebilecektir.

Vergiye tabi ücret matrahının tespitinde dikkate alınacak sigorta primleri; sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla;

- Ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait birikim priminin alındığı hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin %50'si ile

- Ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerden

müteşekkildir.

İndirim konusu yapılacak primlerin toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır. Yıl içinde asgari ücret tutarında meydana gelebilecek değişiklikler, indirim yapılacak tutarların hesabında dikkate alınacaktır.

İndirim konusu yapılacak prim tutarının tespitinde esas alınacak ücret, işveren tarafından çalışana hizmeti karşılığında ödenen aylık (maaş), prim, ikramiye, sosyal yardımlar ve zamlar gibi vergiye tabi sürekli nitelikteki ödemelerin brüt tutarlarının toplamı olacaktır. Gider karşılığı olarak ödenen tutarlar (yapılan gerçek bir giderin karşılığı olsun olmasın) dikkate alınmayacaktır.

Şahıs sigorta primlerinin vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilmesi için; şahıs sigorta şirketlerinin Türkiye'de yerleşik ve merkezinin Türkiye'de olması gerekmektedir.

Örnek:

Öteden beri şahıs sigorta primi ödeyen ve Kasım 2013 döneminde bireysel emeklilik sistemine katılan bir ücretlinin ödediği katkı payı ve şahıs sigorta prim tutarlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Aylık Brüt Ücret 5.000 TL

Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi 300 TL

Şahıs Sigorta Primi Ödemesi 400 TL

Eş Adına Şahıs Sigorta Primi Ödemesi 400 TL

Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2013) İndirim Konusu Yapılmış Toplam Tutar 2.500 TL

Brüt Ücretin %15'i 750 TL

Eşin ücret geliri veya yıllık beyanname ile beyanı gereken başkaca bir geliri bulunmamaktadır.

Bu bilgilere göre, bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı vergiye tabi ücret matrahından indirilemeyecektir.

Ücretlinin, şahıs sigortaları için ödediği toplam 800 TL'nin 750 TL'lik kısmı (brüt ücretinin %15'i) gelir vergisi matrahının hesaplanmasında indirim konusu yapılabilecektir. Ücretlinin Kasım ayına kadar indirim konusu yaptığı tutar ile Kasım ayında indirim konusu yapabileceği tutarın toplamı asgari ücretin yıllık tutarından düşük olduğunun varsayılması halinde, asgari ücret tutarı ile ilgili sınırlamanın Kasım ayında yapılabilecek indirim tutarına bir etkisi olmayacaktır.

5. İşverenler Tarafından Sigortalılar İçin Özel Sağlık Sigortalarına ve Bireysel Emeklilik Sistemine Ödenen Özel Sağlık Sigortası Primi ve Bireysel Emeklilik Katkı Payları Tutarları

Kanununun 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, "... işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı **asgari ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, prime esas kazançta tâbi tutulmaz.**" denilmektedir.

Sigortalı adına ay içinde özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payı adı altında işverence yapılan ödemeler toplamının aylık asgari ücretin % 30'una isabet eden kısmı prime esas kazançta dahil edilmeyecek, kalan tutar ise ödendiği ayın prime esas kazancına dahil edilecektir.

Özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payı adı altında işverenlerce yapılan ödemelerden prime esas kazançta dahil edilecek tutar;

Brüt Aylık Asgari Ücret X % 30 = İstisna Tutarı,

Özel Sağlık Sigortası Primi + Bireysel Emeklilik Katkı Payı – İstisna Tutarı = Prime Esas Kazanca Dahil Edilecek Özel Sağlık Sigortası Primi ve Bireysel Emeklilik Katkı Payı Tutarı,

Formülü vasıtasıyla hesaplanacaktır.

Örnek - 2013/ OCAK ayında (A) sigortalısı için işverence brüt 200,00 TL özel sağlık sigortası primi ve brüt 100,00 TL bireysel emeklilik katkı payı ödendiği varsayıldığında, bu tarihte yürürlükte bulunan asgari ücret de 886,50 TL olduğundan,

$978,60 \times \% 30 = 293,58$ TL istisna tutarı,

$200,00 \text{ TL} + 100,00 \text{ TL} = 300,00 \text{ TL}$

$300,00 \text{ TL} - 293,58 \text{ TL} = 6,42 \text{ TL}$ 2013/OCAK ayının prime esas kazancına dahil edilecektir.

Buna karşın, sigortalının özel sağlık sigortası ve bireysel emeklilik katkı payının ödendiği aydaki prime esas kazancının, 82 inci maddeye istinaden belirlenen prime esas kazanç üst sınırının üzerinde olması halinde, söz konusu özel sağlık sigortası ve bireysel emeklilik katkı payları takip eden iki ayda üst sınır aşılmamak kaydıyla sigortalının prime esas kazancına dahil edilecektir.

Sigortalı adına işveren tarafından yalnızca özel sağlık sigortası primi veya yalnızca bireysel emeklilik katkı payı ödenmiş olması durumunda ise, prime esas kazançta dahil edilecek tutar, ödenen özel sağlık sigortası primi veya bireysel emeklilik katkı payı üzerinden %30 oranındaki istisna tutarının düşülmesi suretiyle hesaplanacaktır.

Yer verilen konularda ek bilgi istenildiğinde lütfen bizimle temasa geçiniz.

Saygılarımızla,

PARETO YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.